

Raadsvoorstel

Burgemeester en wethouders

Jaargang	:	2023
Zaaknummer	:	3125255
Datum	:	30 mei 2023
Onderwerp	:	Aanvragen ontheffing artikel 6.29 Omgevingsverordening Zuid-Holland t.b.v. molenbiotoop Barremolen, in verband met ontwikkeling 150kV-transformatorstation Hazerswoude-Rijndijk

Voorstel:

- 1 Kennis te nemen van het besluit van het college van burgemeester en wethouders om medewerking te verlenen een 150/50kV-transformatorstation in de Barrepolder te Hazerswoude-Rijndijk te situeren op de zogenaamde locatie 3b.
- 2 In te stemmen met het verzoek tot ontheffing aan het College van Gedeputeerde Staten ex artikel 6.29 van de Omgevingsverordening Zuid-Holland, ten behoeve van de gedeeltelijke realisatie van het 150/50kV-transformatorstation op locatie 3b in de beschermingszone van de molenbiotoop van de Barremolen, zoals vastgelegd in de bijgevoegde brief waarin het ontheffingsverzoek is gemotiveerd.

Kerngegevens

Publiekssamenvatting

Het college van burgemeester en wethouders heeft na uitgebreid locatieonderzoek besloten om medewerking te verlenen een nieuw 150/50kV-transformatorstation te situeren in de zuidoosthoek van de Barrepolder. Dit betekent dat het station voor een deel in de gemeentelijk en provinciaal beschermde molenbiotoop van de Barremolen komt te liggen. Dit is in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening. Op verzoek van het college kan de provincie ontheffing van de Omgevingsverordening verlenen. Een gemotiveerd verzoek daartoe moet worden gedaan met instemming van de gemeenteraad. Het college verzoekt de gemeenteraad dan ook in te stemmen met de aanvraag aan Gedeputeerde Staten tot ontheffing voor de beoogde realisatie in de molenbiotoop.

Inleiding

Opzet van het 150/50kV-transformatorstation

Het nieuwe transformatorstation beslaat een grondoppervlak van circa 200 x 300 meter (circa 6 hectare) en bestaat uit twee delen: een 150kV-schakeltuin van TenneT en een 50kV-station van Liander. De schakeltuin wordt aangesloten op het hoogspanningsnet. In de schakeltuin wordt de stroom met een spanning van 150 kilovolt (kV) het elektriciteitsstation binnengebracht. In het station van Liander staan transformatoren die de energie omzetten van 150kV naar een lagere spanning: 50kV. In schakelhallen wordt de elektriciteit vervolgens verdeeld naar ondergrondse kabels die 50kV-stations in de omgeving voeden. De hoogte van het gebouw van de schakelinstallatie van Liander bedraagt 12 meter en het dienstgebouw 7 meter. In de schakeltuin van TenneT zijn de masten 8 meter hoog en vormen de bliksemspitsen de hoogste elementen met 25 meter. Er komt een klein dienstgebouw van 4 meter hoogte.

Argumenten

Een nieuw 150/50kV-transformatorstation is noodzakelijk in verband met netcongestie.

Vanwege de energietransitie schakelen steeds meer consumenten en bedrijven over op elektriciteit. Voor het aansluiten van nieuwe bedrijven en woonwijken én de vraag van bestaande bedrijven en woonwijken op het elektriciteitsnetwerk, zijn nieuwe transformatorstations noodzakelijk. TenneT en Liander hebben aangegeven dat de regio waartoe Alphen aan den Rijn en omgeving behoren inmiddels op code 'oranje' staat (Bijlage 1: Brief van TenneT en Liander van 10 november 2021). Aansluiting van nieuwe woongebieden is ingepland, maar niet kan worden uitgesloten dat over een paar jaar minder capaciteit beschikbaar is dan voorzien. Code 'Rood' dreigt voor de gehele regio wanneer de bouw van het 150/50kV-transformatorstation niet start in de periode 2025–2026.

De locatiekeuze is het resultaat van een uitgebreid zoekproces.

Regio Holland Rijnland heeft eind 2021 de gezamenlijke ambitie uitgesproken op korte termijn te komen tot de realisatie van een 150/50kV-transformatorstation zodat de dreigende congestie in de energievoorziening het hoofd kan worden geboden. TenneT en Liander zijn met alle gemeenten binnen voornoemde regio en de provincie om de tafel gaan zitten om een geschikte locatie te vinden. Daarbij is onder meer gekeken naar de netinfrastructuur (waar zitten de knelpunten en wat is een logische plek voor een nieuw station), de toekomstige ontwikkelingen in het gebied (waar wordt een grote toename van transport van elektriciteit verwacht), afstand tot woningen, natuurgebieden en andere ruimtelijke beperkingen. Al deze aspecten zijn verwerkt in een eindrapport. (Bijlage 2: Samenvatting zoekproces locatie 150/50kV-transformatorstation Leiden–Alphen, 29 april 2022).

Het eindrapport is vorig jaar afgerond en aan alle betrokken colleges aangeboden. Hierin wordt het gebied van de Barrepolder en Groenendijkse polder (aangeduid onder de naam locatie C) als voorkeursgebied voorgedragen. Op 30 mei 2022 is het dagelijks bestuur van Holland Rijnland akkoord gegaan met de voordracht en heeft het dagelijks bestuur de gemeente Alphen aan den Rijn verzocht zorg te dragen voor de ruimtelijke inpassing en het inregelen van de procedure in het kader van de Wet ruimtelijke ordening.

Op basis van een verkenning naar de landschappelijke inpassing van het 150/50kV–transformatorstation in de Barrepolder en de Groenendijkse polder (in de verkenning aangeduid als locatie C1 en C2) is de Barrepolder als voorkeurslocatie naar voren gekomen. (Bijlage 3: Verkenning landschappelijke inpassing 150/50kV–transformatorstation binnen het zoekgebied Barrepolder, 21 maart 2022) Op 21 juni 2022 heeft het college besloten de Barrepolder (locatie C1) aan te wijzen als voorkeurslocatie voor het 150/50kV–transformatorstation.

TenneT, Liander en de gemeente hebben vervolgens binnen de Barrepolder drie locaties (met elk twee varianten) geselecteerd en beoordeeld. Voor omwonenden en belangenhouders zijn twee informatiebijeenkomsten georganiseerd en met hen zijn tussentijds twee workshops gehouden. Daarbij zijn wij tot de conclusie gekomen dat de variant, waarin het 150/50kV–transformatorstation in de zuidoosthoek van de Barrepolder wordt gesitueerd zowel vanuit bewonersperspectief (uitzicht, voorkomen overlast) als vanuit technische en ruimtelijke overwegingen de voorkeur verdient. (Bijlage 4: Memo locatiekeuze binnen de Barrepolder van datum). Ter motivering hiervan geldt dat:

- de locatie Barrepolder zo ver mogelijk van de huizen aan de Rijndijk ligt (geldt in mindere mate voor 3a).
- de Barrepolder al zoekgebied voor bedrijventerrein is met ontsluiting via Heineken.
- deze locatie een gunstige ligging heeft voor ondergrondse kabels.
- de Groenendijkse polder een ontsluiting via de Rijndijk betekent. Dit betekent (veel) overlast.

Op 20 december 2022 heeft het college van burgemeester en wethouders besloten locatie 3 voor het 150/50kV–station aan te wijzen. Daarbij is tevens bepaald dat de nadere precisering tussen 3a en 3b in het vervolg van het proces wordt uitgewerkt. Deze uitwerking heeft ertoe geleid dat locatie 3b (het Liander–station en het TenneT–station naast elkaar gesitueerd langs de N11) als voorkeurslocatie wordt beschouwd. (Bijlage 4: Memo locatiekeuze binnen de Barrepolder van 24 mei 2023).

Op 30 mei 2023 heeft het college besloten om locatie 3b aan te wijzen voor de situering van het 150/50kV–transformatorstation. Dit om reden dat bij deze variant de bouwwerken/installaties zo ver als mogelijk van woningen afstaat en de bekabeling efficiënter kan worden aangelegd. Bij locatie 3a moeten de afgaande kabels langs het schakeltuin worden geleid, dit betekent langere afstanden van kabels en beperking van de groene inpassing. Daarnaast moeten de kabels door watergangen worden aangelegd. Dit levert extra investeringen en technische complexiteit op.

Gedeeltelijk bouwen binnen de molenbiotoop is onontkoombaar

De keuze voor de situering van het 150kV–station in de zuidoosthoek van de Barrepolder betekent dat het station voor een deel (circa 45 meter) in de gemeentelijk en provinciaal beschermde molenbiotoop van de Barremolen komt te liggen. Door Qirion (adviseur van TenneT en Liander) zijn verschillende varianten om het station anders en buiten de molenbiotoop te positioneren beschouwd. De mogelijkheden om het station te verschuiven binnen het zuidoostelijke deel van de Barrepolder zijn beperkt tot enkele meters. Het station volledig buiten de molenbiotoop realiseren is op deze locatie niet mogelijk vanwege technische en omgevingsaspecten. (Bijlage 5: Memo Haalbaarheid verschuiven elektriciteitsstation Hazerswoude–Rijndijk i.v.m. molenbiotoop)

De gewenste ontwikkeling voldoet niet aan de regels die de provinciale Omgevingsverordening stelt aan molenbiotopen. Op het meest zuidelijke deel van de uitbreiding mag de bouwhoogte vanwege de molenbiotoop namelijk maximaal 3,57 meter hoog zijn. Deze hoogte wordt overschreden. Uitgaande van het voorliggende plan geldt dat beperkt sprake is van verslechtering van de windvang. Omdat sprake is van een beperking dient gekeken te worden naar compensatie. Het weghalen van belemmeringen binnen de molenbiotoop is niet aan de orde. De aantasting van de molenbiotoop zal financieel moeten worden gecompenseerd. Deze compensatiekosten bepaalt de provincie en de initiatiefnemer (TenneT/Liander) zal de compensatie moeten uitbetalen aan de eigenaar van de molen.

Hiermee rekening houdend kan het college op grond van artikel 6.29 van de Omgevingsverordening een verzoek tot ontheffing indienen (Bijlage 6). Hierbij geldt dat een dergelijk verzoek moet worden gedaan in overeenstemming met de gemeenteraad.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Doel van onderhavig voorstel is om de gemeenteraad een overeenstemmend besluit te laten nemen ten aanzien van het ontheffingsverzoek, zoals is vastgelegd in de begeleidende brief aan Gedeputeerde Staten (GS).

Kader

Bestemmingsplan “van Rijksweg 11 tot Rijn” en de Provinciale Omgevingsverordening.

Risico's en eventuele alternatieven

Indien uw gemeenteraad niet instemt met het verzoek tot ontheffing of het college van Gedeputeerde Staten geen ontheffing van haar Omgevingsverordening afgeeft, kan voor de voorgestane locatie de procedure tot bestemmingsplanwijziging geen doorgang hebben. Dat betekent dat het zoekproces naar een locatie binnen de Barrepolder en de Groenendijkse polder opnieuw moet. Een eventuele randvoorwaarde dat er buiten de molenbiotoop gebouwd moet worden, betekent sowieso minder technische doelmatigheid, hogere kosten, minder mogelijkheden voor landschappelijke inpassing en voor meer omwonenden nabijheid van het 150/50kV-transformatorstation.

Anderzijds geldt dat als de provincie de ontheffing afgeeft dit niet automatisch betekent dat de gemeenteraad te zijner tijd moet instemmen met de vaststelling van het bestemmingsplan. Het verzoek impliceert niet op voorhand planologische medewerking. Het is slechts een eerste procedurestap.

Duurzaamheid

Met onderhavig besluit zijn geen duurzaamheidsaspecten gemoeid. Bij de ontwikkeling van het transformatorstation vormt dit wel een belangrijk aandachtspunt.

Participatie

Na de zomer van vorig jaar hebben Liander, TenneT en de gemeente twee informatiebijeenkomsten en twee workshops georganiseerd met omwonenden en belangenhouders. Die stonden enerzijds in het teken van het leveren van informatie over te verwachten (milieu)effecten van het 150/50kV-transformatorstation.

Anderzijds in het teken van het verzamelen van informatie bij partijen om in samenwerking de optimale locatie in de polder te kunnen bepalen. Lastig daarbij is dat zowel het Liander-station als het TenneT-station een door techniek gedomineerde opzet heeft waar vrijwel geen flexibiliteit in zit, anders dan met de stations 'schuiven' binnen de polder. Uit het schuiven is de huidige locatie als het best naar voren gekomen, zowel in technisch opzicht als voor bewoners. Desalniettemin hebben de direct omwonenden aangegeven niet gelukkig te zijn met de locatie.

Een toekomstbestendige elektriciteitsvoorziening is van groot belang voor de (toekomstige) bewoners en ondernemers van de gemeente en de regio. De gemeente is er echter ook voor omwonenden. De gemeente zal er bij Liander en TenneT op aandringen om belangrijke zaken zoals de landschappelijke inpassing (denk aan bomen en groen rondom het transformatorstation) en de verkeersontsluiting goed af te stemmen met de omwonenden en daarin ruimte te geven in een participatietraject. De gemeente zal daar zelf een actieve en regisserende rol in pakken.

De gebiedsontwikkeling Barrepolder krijgt een eigen participatietraject

Naast de voorgenomen realisatie van het 150/50kV-transformatorstation loopt er ook een traject om de ruimtelijke gebruiksmogelijkheden te verkennen van de Barrepolder. Dit zijn twee trajecten die raakvlakken hebben maar anders zijn in opzet en tijdsspanne. Het project van het 150/50kV-transformatorstation ziet toe op een specifieke locatie, de verkenning gaat over de invulling van een groot gebied (ruim 45 hectare bruto).

De Omgevingsvisie en de Bedrijventerreinstrategie van de gemeente merken de Barrepolder aan als zoekgebied voor bedrijventerrein in het belang van de economische ontwikkeling van de gemeente en de regio. Of die functie, al of niet in combinatie met andere functies, haalbaar is zal blijken uit het verdere traject. De gemeente is voornemens om samen met bewoners en belangenhouders hier een zorgvuldig en eigen participatietraject te doorlopen. Hier ligt ruimte om in goede samenwerking plannen beter te maken.

Financiële consequenties

Het aanvragen van de ontheffing heeft geen financiële consequenties voor de gemeente. Met Liander en TenneT gaat de gemeente een anterieure overeenkomst aan met als uitgangspunt dat de eigen (ambtelijke) kosten financieel volledig worden gedekt.

Het college van burgemeester en wethouders heeft bij de provincie aangegeven gecompenseerd te willen worden voor het verlies aan bedrijventerreinareaal door vestiging van het 150/50kV-transformatorstation in de Barrepolder. Dit betreft geen financiële compensatie maar ruimtelijke compensatie voor de gemeente om de vastgestelde ruimtebehoefte aan nieuw bedrijventerrein op een andere locatie te accommoderen. Het gaat dan om 6 hectare netto. De provincie staat hier niet negatief tegenover en vraagt een onderbouwing van de behoefte aan bedrijventerreinen op (sub)regionale basis passend binnen provinciale kaders.

Realisatie

Na afgifte van de vereiste ontheffing van de Omgevingsverordening door Gedeputeerde Staten kan de procedure tot bestemmingsplanwijziging worden gestart. De ontheffing zal bij de ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan worden gevoegd. De planning voorziet in

tervisielegging in het vierde kwartaal van dit jaar. Het bestemmingsplan zal in 2024 ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Bijlage(n)

- Bijlage 1: Brief van TenneT en Liander van 10 november 2021;
- Bijlage 2: Samenvatting zoekproces locatie 150/50kV-transformatorstation Leiden–Alphen, 29 april 2022;
- Bijlage 3: Verkenning landschappelijke inpassing 150/50kV-transformatorstation binnen de Barrepolder en de Groenendijkse polder, 21 maart 2022;
- Bijlage 4: Memo locatiekeus binnen de Barrepolder, d.d. 24 mei 2023;
- Bijlage 5: Memo haalbaarheid verschuiven transformatorstation in verband met molenbiotoop, 17 mei 2023.
- Bijlage 6: Brief aan Gedeputeerde Staten met het verzoek tot het verlenen van ontheffing ex artikel 6.29 van de Omgevingsverordening Zuid–Holland.

Gewaarmerkte bijlage(n)

Geen

Burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn,
de secretaris, de burgemeester,

Besluit

Gemeenteraad

Jaargang	: 2023
Zaaknummer	: 3125255
Datum	: 6 juli 2023
Onderwerp	: Aanvragen ontheffing artikel 6.29 Omgevingsverordening Zuid-Holland t.b.v. molenbiotoop Barremolen, in verband met ontwikkeling 150kV-electriciteitstation Hazerswoude-Rijndijk

De raad van Alphen aan den Rijn,
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 30 mei 2023

besluit:

- 1 Kennis te nemen van het besluit van het college van burgemeester en wethouders om medewerking te verlenen een 150/50kV-transformatorstation in de Barrepolder te Hazerswoude-Rijndijk te situeren op de zogenaamde locatie 3b.
- 2 In te stemmen met het verzoek tot ontheffing aan het College van Gedeputeerde Staten ex artikel 6.29 van de Omgevingsverordening Zuid-Holland, ten behoeve van de gedeeltelijke realisatie van het 150 kV-transformatorstation op locatie 3b in de beschermingszone van de molenbiotoop van de Barremolen, zoals vastgelegd in de bijgevoegde brief waarin het ontheffingsverzoek is gemotiveerd.

Gewaarmerkte bijlage(n):

Geen

Vastgesteld in de openbare vergadering van ###.

De raad van Alphen aan den Rijn,

de griffier,

de voorzitter,

drs. J.A.M. Timmerman

mr. drs. J.W.E. Spies